

Coris gaimard – Roodstrep Lipvis, Doug Anderson, AqualInfo aquarium database

Alles wat je moet weten over lipvissen in het aquarium (deel 2)

Door Hunter, vertaald en bewerkt door Germain Leys. Foto's: zoals vermeld.

Populaire soorten (per genus) Verkrijgbaar in de handel.

Anampses

A. caeruleopunctatus: af en toe beschikbaar en betaalbaar, maar wel behoorlijk groot (40 cm). Volwassen zien er heel anders uit dan de juveniele die soms te koop zijn.

A. chrysocephalus: waarschijnlijk de meest populaire soort van dit genus, en kan redelijk goed gehouden worden als je de aanbevolen richtlijnen nauwgezet volgt. Vrouwtjes passen zich veel beter aan dan mannen.

A. femininus: Absoluut prachtig, met een even verbluffend prijskaartje, want zelden verkrijgbaar. Ze kunnen best in een grote hoeveelheid water ingevoerd worden.

Anampses femininus (vrouwelijk). Foto: Luc Loyen

A. neoguinaicus: Zelden verkrijgbaar, maar indien beschikbaar, en in goede gezondheid, is het een geweldige toevoeging

Anampses chrysocephalus volwassen terminaal mannetje. Foto: Luc Loyen

Anampses meleagridis. Foto: Patrick Scholberg

Anampses chrysocephalus (volwassen vrouwtje) Foto: Luc Loyen

Anampses neoguinaicus. Foto: Germain Leys

A. lennardi: bijna net zo mooi als de *A. femininus*, maar heeft een meer gebroken patroon. Dit is een koelere watervis en zal boven de 24°C niet lang overleven. Op dit moment is het succes op lange termijn met deze vis zeer uitzonderlijk. Kan een nog koelere omgeving vereisen.

A. meleagrides: zeer vergelijkbaar met de lipvis met rode staart, alleen met een gele staart. Dezelfde opmerkingen zijn van toepassing.

A. twistii: vaak beschikbaar en betaalbaar. Een van de kleinste *Anampses*, maar kan soms wat agressiever zijn dan de meeste (doch nog steeds vrij mild).

Cirrhilabrus

C. adornatus: algemeen verkrijgbaar in de handel, niet overdreven duur. Is bijna altijd agressief met andere *Cirrhilabrus*.

C. aurantidorsalis: Zeer verzadigde kleuren en niet overdreven duur, maar kan in gevangenschap gemakkelijk verkleuren. Meestal rustig met andere *Cirrhilabrus*.

C. balteatus: Redelijk zeldzaam in de handel, redelijk geprijsd. Meestal rustig met andere *Cirrhilabrus*.

C. bathophilus: Redelijk zeldzaam in de handel, duur maar mooi. Drie bekende regionale varianten. Kan enigszins agressief zijn met andere *Cirrhilabrus* eenmaal hij gewend is, maar meestal niet tot het punt dat hij anderen zal opjagen.

C. beauperryi: Redelijk zeldzaam in de handel, nauw verwant aan *C. punctatus*. Zeer gevoelig voor vervagende kleuring in gevangenschap. Meestal rustig met andere *Cirrhilabrus*.

C. claire: zelden verkrijgbaar en extreem duur. Enkel gekend bij de Cook Eilanden, maar heeft een andere variant gevonden in Tahiti (mogelijk een andere soort), rustig.

C. condei: vaak beschikbaar, niet duur. Meestal erg agressief.
C. cyanopleura: een van de grotere soorten uit het genus (15 cm). Meestal rustig. Er is veel variatie binnen deze soort, afhankelijk van het verzamelgebied.

C. earlei: Zelden verkrijgbaar en erg duur. Het vangen is op lange afstand van het vasteland en vereist vrij diep duiken. Meestal rustig met andere *Cirrhilabrus*.

C. exquisitus: algemeen verkrijgbaar, niet overdreven duur. Er is een brede kleurvariatie tussen de soorten die afhankelijk zijn van het vanggebied. Rustig.

C. filamentosus: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Een van de agressievere *Cirrhilabrus*. Wees uiterst voorzichtig bij het combineren met andere *Cirrhilabrus*.

C. flavidorsalis: een van de kleinste uit het genus. Vaak beschikbaar tegen een betaalbare prijs. Hoewel ze over het algemeen niet overdreven agressief zijn, zullen ze behoorlijk hun mannetje staan voor hun formaat.

C. isosceles: eerder bekend als cf. lanceolatus, de soort is veel nauwer verwant aan *C. lunatus*. Eenmaal zelden beschikbaar, nu is het aanbod geregeld afkomstig van de noordelijke Filipijnen. Redelijk duur en meestal heel vredig.

C. joanallena: soms beschikbaar, enigszins betaalbaar. Nauw verwant aan *C. rubriventralis* en kan worden onderscheiden doordat de bekkenvinnen volledig zwart zijn. Kan soms agressief zijn met andere *Cirrhilabrus*.

C. johnsoni: soms beschikbaar, duur. Het vanggebied is op lange afstand van het vasteland en de logistiek die daarmee gepaard gaat, drijft de prijs omhoog. Fantastische displays bij het flitsen. Een van de kleinste van het genus en redelijk vredig.

C. jordani: vaak beschikbaar, enigszins duur. Zeer levendige kleuren bij zowel mannen als vrouwen, maar dominante mannetjes zijn prachtig. Kan enigszins agressief zijn tegenover andere *Cirrhilabrus*, eenmaal zeer goed

ingeburgerd.

C. katherinae: Zelden verkrijgbaar, enigszins duur. Zeer nauw verwant aan *C. balteatus*, maar hun gebieden overlappen elkaar niet. Dezelfde kenmerken en gedrag zijn echter van toepassing.

Cirrhilabrus jordani koppel. Foto: Luc Loyen

C. katoi: sinds kort beschikbaar (2015) gevonden in de noordelijke Filipijnen. Vroeger waren ze uitsluitend gekend in Japan. Redelijk duur, gemiddeld agressief.

C. laboutei: af en toe beschikbaar, vrij duur. Mooie kleuring, subtiele variatie tussen mannen en vrouwen. Vreedzaam als ze jong zijn, ze kunnen agressief worden met volwassenheid.

C. lineatus: af en toe beschikbaar, vrij duur. Dominante mannetjes zijn meer dan verbluffend. Rustig, behalve met *C. rubrimarginatus*.

C. lubbocki: een van de kleinste uit het genus. Vaak beschikbaar tegen een betaalbare prijs. Twee varianten van kleuring. Hoewel ze over het algemeen niet overdreven agressief zijn, zullen ze behoorlijk hun mannetje staan voor hun formaat.

Cirrhilabrus laboutei. Foto: Luc Loyen

Cirrhilabrus lineatus. Foto: Luc Loyen

C. lunatus": zelden verkrijgbaar, duur. Er zijn verschillende regionale varianten. Hun vanggebied is op lange afstand van het vasteland. Een van de kleinste uit het genus en meestal vrij verlegen.

C. luteovittatus: een van de grotere soorten uit het genus (15 cm). Kan worden geacclimatiseerd aan felle verlichting (ik heb er één op één gehouden), maar geeft de voorkeur aan gedempt licht. Meestal rustig met andere *Cirrhilabrus*.

C. marjorie: een van de kleinste uit het genus. Soms beschikbaar en enigszins duur. Hoewel ze over het algemeen niet overdreven agressief zijn, zullen ze behoorlijk goed hun mannetje staan voor hun formaat.

C. melanomarginatus: soms beschikbaar, enigszins duur. Een zeer goede neef van *C. scottorum* en bijna even agressief. Ook gevoelig voor het plots doven van de verlichting.

C. nahackyi: redelijk zeldzaam in de handel, duur. Kan enigszins agressief zijn met andere *Cirrhilabrus* eenmaal gewend, maar meestal niet tot het punt dat ze anderen zullen najagen. Nauw verwant aan bathiphilus.

C. naokoa: soms verkrijgbaar, vrij duur. Kan behoorlijk agressief zijn met andere *Cirrhilabrus*, wees voorzichtig!

C. punctatus: iets zeldzamer in de handel. Zeer gevoelig voor vervagende kleuring in gevangenschap. Meestal rustig met andere *Cirrhilabrus*.

C. pylei: vaak beschikbaar, redelijk geprijsd. Twee verschillende regionale varianten. Bijna altijd agressief met andere *Cirrhilabrus* en over het algemeen ook agressief tegen andere. De ernst van agressie hangt af van individuele exemplaren.

C. rhomboidalis: soms verkrijgbaar, vrij duur. Deze zijn echter verbluffend mooi en hebben een goudfolie uiterlijk dat je moet zien om te waarderen. Over het algemeen rustig.

C. roseafascia: soms verkrijgbaar, enigszins duur. Bijna altijd zeer agressief met andere *Cirrhilabrus*, wees voorzichtig.

C. rubrimarginatus: soms verkrijgbaar, enigszins duur. Over het algemeen rustig, behalve met *C. lineatus*.

C. rubripinnis: vaak beschikbaar, betaalbaar. Kan soms licht agressief zijn met andere *Cirrhilabrus*.

C. rubrisquamis: vaak verkrijgbaar, enigszins duur. Aan de agressieve kant voor *Cirrhilabrus*, combineer deze soort niet met andere die passief of vredig zijn. 50/50 kans op agressie bij het mixen met *C. jordani*. Beste gehouden zonder andere lipvissen.

C. rubriventralis: vaak beschikbaar, betaalbaar. Kan soms agressief zijn met andere *Cirrhilabrus*.

C. scottorum: soms verkrijgbaar, enigszins duur. Zeer gevoelig voor vervagen kleuring in gevangenschap, mannen zullen hun rode vlek en andere verzadigde kleuren verliezen. Vaak

de meest agressieve van het genus en mag niet worden gehouden met andere *Cirrhilabrus*.

C. solorensis: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Over het algemeen agressief met andere *Cirrhilabrus*.

C. temminckii: soms beschikbaar, enigszins goedkoop. Heel wat verschillende regionale varianten, enigszins gevoelig voor vervagende kleuring in gevangenschap. Matig agressief met andere

C. tonozukai: Zeer vergelijkbaar met *C. filamentosus* in lichaamsvorm, maar met een ander kleurenpalet. Soms beschikbaar, niet erg duur. Ze kunnen rustiger zijn dan *C. filamentosus*, maar pakken nog steeds een licht agressieve houding aan.

Halichoeres

Heel eenvoudig, er zijn te veel soorten die hier kunnen worden behandeld. Daarom is 'populair' het sleutelwoord.

H. biocellatus: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Een van de kleinere soorten uit het genus en ook zeer mild van temperament. Een van de beste keuzes van *Halichoeres* voor een rifaquarium.

H. claudia: vaak beschikbaar, niet duur. Meestal erg rustig en pikt vaak niet op ongewervelden. Hij wordt echter vaak verward met *ornatissimus*. Meestal rustig met andere *Halichoeres*-vrouwen.

H. chloropterus: wordt vaak verward met een *Coris*-lipvis. Ook misleidend is het "groene" gedeelte, omdat ze enkel groen zijn als een juveniele. Naarmate ze ouder worden, hebben ze meer een saai olijfgroen-grijze kleur en worden ze ook behoorlijk pittig. Als volwassene staan veel beweeglijke ongewervelden dan op het menu. Gewoonlijk beschikbaar en niet duur.

Halichoeres chrysus juvenile female. Foto: Luc Loyen

H. chrysus: algemeen beschikbaar, niet duur. Meestal erg rustig en pikt niet op ongewervelden. Meestal rustig met andere *Halichoeres*-vrouwen. Mannen krijgen een "zonsondergang" met horizontale strepen op het gezicht, eenmaal volwassen.

H. cosmetus: sporadisch verkrijgbaar, betaalbaar. Nog een kleine soort binnen het genus, en is ook erg mild van aard.

H. iridis: algemeen verkrijgbaar, tamelijk goedkoop. Scherp contrast van kleur, moet worden gezien om te worden gewaardeerd. Gewoonlijk rustig met andere *Halichoeres*; vaak vertoont hij geen interesse in ongewervelden maar kan hij plukken op feather dusters.

H. lecoxanthus: meestal beschikbaar, goedkoop. Lijkt op een *H. chrysus*, maar heeft een wit tot lichtpaarse buik.

H. marginatus: meestal beschikbaar, betaalbaar. Een van de grotere soorten (18 cm) die geschikt is voor sommige riffen, meestal enigszins mild van aard, maar heeft misschien een voorliefde voor beweeglijke ongewervelden als volwassene.

H. melanurus: meestal beschikbaar, relatief goedkoop. Lust zo nu en dan slakken en/of krabben (inclusief heremietkreeften). Meestal rustig met andere *Halichoeres*-vrouwen.

H. melasmapomus: soms verkrijgbaar, enigszins duur. Hoewel ze tot een lengte van 22 cm zijn opgenomen in de literatuur, heb ik er nooit een van meer dan 15 cm gezien. Meestal mild van temperament.

H. ornatissimus: algemeen beschikbaar en niet duur. Deze wordt ook vaak als *H. Claudia* gelabeld. Hij wordt veel groter (17 cm), en wordt typisch enigszins agressief als hij volwassen is; houdt ook van beweeglijke lagere dieren, vermijd deze voor een vredig rif.

H. richmondi: soms beschikbaar, enigszins betaalbaar. Wat uiterlijk en gedrag betreft vergelijkbaar met een *melanurus*, maar het hoofd heeft een andere vorm en de kleur is overwegend blauwgroen. Tot 19 cm lang.

H. rubricephalus: af en toe beschikbaar, duur. Hoewel prachtig, is dit een delicate soort. Bovendien is de karakteristieke rode kop gevoelig om langzaam te

Halichoeres melanurus foto patrick scholberg

Halichoeres rubricephalus. Foto: Luc Loyen

Macropharyngodon bipartitus mannetje in wording. Foto: Luc Loyen

vervagen zonder een vrouwelijk exemplaar. Zeer mild wat temperament betreft.

Macropharyngodon

M. bipartitus: meestal beschikbaar, redelijk geprijsd. Twee varianten afhankelijk van het verzamelgebied. Een van de meer populaire en harde soorten van het genus, maar niet voor de beginner. Vreedzaam met andere genera, wees voorzichtig bij het mengen met dezelfde soort.

M. choati: het kroonjuweel uit dit genus, maar ook de meest delicate en taaiste om te houden. Zelden verkrijgbaar en erg duur. Vreedzaam met andere genera, wees voorzichtig bij het mengen met dezelfde soort.

M. geoffroy: soms beschikbaar, redelijk geprijsd. Een uiterst delicate soort, met ongeveer een 50/50 kans op succes. Enkel voor ervaren liefhebbers. Vreedzaam met andere genera, wees voorzichtig bij het mengen met dezelfde soort.

M. kuiteri: zelden verkrijgbaar, enigszins duur. Een delicate verzender zoals de rest, maar behoorlijk taaï als hij eenmaal gevestigd is. Ze laten eten is meestal de uitdaging als je ze eenmaal hebt. Deze soort kan agressiever zijn dan de andere *Macropharyngodon*, ik zou ze niet mengen met andere uit het genus. Kan worden gemengd met andere genera, maar het is het beste om deze soort als laatste toe te voegen.

M. meleagris: meestal beschikbaar, redelijk geprijsd. Eén te onderscheiden ondersoort. Een van de meer populaire en taaïste soorten uit het genus, maar niet voor de beginner. Vreedzaam met andere genera, wees voorzichtig bij het mengen met dezelfde soort.

Macropharyngodon meleagris. Foto: Luc Loyen

M. negrosensis: soms beschikbaar, redelijk geprijsd. Nogmaals, niet voor de beginner. Vreedzaam met andere genera, wees voorzichtig bij het mengen met dezelfde soort.

M. ornatus: meestal beschikbaar, redelijk geprijsd. Een van de weinige soorten uit het genus waar mannetjes gemakkelijk te onderscheiden zijn van vrouwtjes. Een van de meer populaire en taaïere soorten uit het genus, maar niet voor de beginner. Vreedzaam met andere genera, wees voorzichtig bij het mengen met dezelfde soort.

Paracheilinus

P. angulatus: af en toe beschikbaar, enigszins betaalbaar. Gelijksoortig wat uiterlijk betreft als *P. filamentosus*, maar met een rechte rugvin zonder filamenten. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. attenuatus: soms beschikbaar, enigszins duur. Gevonden in de buurt van Kenia, deze soort was niet beschikbaar in het verleden. Prachtig verbluffend bij het flitsen. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. carpenteri: meestal beschikbaar, redelijk geprijsd. twee tot vier filamenten op de rugvin, anale vin is roze van kleur en enkel rood aan de buitenkant. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. cyaneus: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Onderscheidbaar van de *P. lineopunctatus* via een zwaluwstaart (terwijl de *P. lineopunctatus* een platte staart heeft). Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. filamentosus: algemeen verkrijgbaar, betaalbaar. Heeft veel filamenten op de rugvin en heeft een zwaluwstaart. Hebben vaak rode strepen langs het lichaam. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. flavianalis: meestal beschikbaar, goedkoop. Eén tot vier filamenten op de rugvin, anale vin is geel van kleur. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. lineopunctatus: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Onderscheidbaar van de *P. cyaneus* via een platte staart (terwijl de *P. cyaneus* een zwaluwstaart heeft). Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. mccoskeri: algemeen verkrijgbaar, niet duur. 1 filament op de rugvin. Rood verschijnt uitsluitend op de anaalvin (die helemaal rood is tot een diepe bordeauxrode kleur); de rugvin en de staart hebben geen rood. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

P. octotaenia: af en toe beschikbaar, enigszins duur. Niet te verwarren met *Pseudocheilinus octotaenia*; dit is een totaal andere soort. Het is een grote en pittige soort voor dit genus; zal meer dan 10 cm worden. Veel agressiever dan de meeste *Paracheilinus*, en zelfs sommige *Cirrhilabrus*, maar is nog steeds compatibel met beide. Deze heeft vooral een groter aquarium nodig dan de meeste andere *Paracheilinus*.

P. rubricaudalis: soms beschikbaar, duur. 1 filament op de rugvin. Heeft een kenmerkende rode staart en rood in de rugvin. Vreedzaam met andere flitsers en lipvissen.

Pseudocheilinus

P. ataenia: soms beschikbaar, betaalbaar. Deze soort werd vroeger geïnclassificeerd als een *Pseudocheilinus*, maar werd opnieuw ingedeeld in zijn eigen genus. Een kleine soort en enigszins verlegen. Zeer passief en moet geschikt zijn om te houden met andere lipvissen van een ander genus.

pseudocheilinus

P. evanidus: soms beschikbaar, betaalbaar. De meest verlegen uit het genus. Niet houdbaar met andere lipvissen.

P. hexataenia: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Net als de rest uit het genus, wordt hij meestal de bullebak. Zeer geschikt voor ongediertebestrijding. Niet houdbaar met andere lipvissen.

Pseudocheilinus ocellatus. Foto: Luc Loyen

P. ocellatus: vaak beschikbaar, enigszins duur. Eet graag garnalen wanneer je niet kijkt. Kan vrij groot worden voor het genus. Niet houdbaar met andere lipvissen.

P. octotaenia: soms beschikbaar, betaalbaar. Twee kleurvarianties afhankelijk van het verzamelgebied. Mag garnalen en krabben consumeren. Kan vrij groot worden voor het genus. Niet houdbaar met andere lipvissen.

P. tetrataenia: vaak beschikbaar, betaalbaar. Zeer vergelijkbaar met *P. hexataenia* in kleuring en gedrag. Niet houdbaar met andere lipvissen.

Pseudojuloides

P. atavai: zelden verkrijgbaar en erg duur. Ook erg moeilijk om langdurig te houden; er is nog steeds te weinig aquariuminformatie over deze soort. Een voorbeeld van een soort waarbij zowel mannen als vrouwen heel opvallend en totaal verschillend van uiterlijk zijn. Te vermijden tenzij je een dure uitdaging zoekt.

P. cerasinus: Hawaïaans endemisch en de meest populaire soort van het genus. De mannetjes zijn groen met zwartblauwe accenten; vrouwtjes zijn meestal roze. Eenmaal gevestigd goed houdbaar, maar een moeilijk verzendbare vis. Koop lokaal indien mogelijk.

P. kaleidos: af en toe beschikbaar, over het algemeen betaalbaar. Zeer vergelijkbaar wat uiterlijk betreft met *P. cerasinus*, maar de markeringen zijn iets anders. De mannetjes zijn meestal groen en de vrouwtjes zijn meestal schemerig roze met wat schaduw aan het hoofd.

P. severnsi: Een zeer kleurrijke soort, maar enigszins moeilijk te wennen in een aquarium. Als je echter eenmaal dat punt bereikt, is de soort gemakkelijk. Het beste om lokaal te kopen en ervoor te zorgen dat ze gemakkelijk eten.

Wetmorella

W. albofasciata: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Enigszins verlegen en vredig.

W. nigropinnata: algemeen verkrijgbaar, niet duur. Enigszins verlegen en vredig.

W. tanakai: soms beschikbaar, een beetje duurder dan de andere twee, maar nog steeds betaalbaar. Rustig.

Bron: <https://www.reef2reef.com/threads/all-about-reef-safe-wrasses-in-aquaria.259894/>

